

Oponentský posudek diplomové práce

Bc. Adam Hájek: JUDr. Vladimír Vochoč. Československý konzul v Marseille 1938-41 (115 s. textu+přílohy)

Tématem diplomové práce A. Hájka se stal životní osud jednoho z československých diplomatů JUDr. Vladimíra Vochoče. Navázal v ní na předchozí bakalářskou práci, aby ještě rozšířil a zjemnil optiku analýzy daného tématu. Za její základní osu považuje autor zevrubné zachycení Vochočovy činnosti na čs. konzulátu v Marseille v éře vichistického režimu, kdy se konzulát stal pro mnohé čs. státní příslušníky, a nejen pro ně, z řady důvodů jedinou oázou naděje na záchranu před nacistickou perzekucí. Jak sám Hájek napsal, chtěl by „složit jednotlivá svědectví pamětníků i archivů do mozaiky, která by aspoň s jistou pravděpodobností přibližovala život Vladimíra Vochoče i jednu kapitolu z osudů čs. emigrace za II. světové války“ (s. 8). Přestože položil hlavní důraz na „marseillský konzulát“, pokusil se vylíčit Vochočův rodinný původ a zázemí až po hořký konec, kdy se ani on nevyhnul v osvobozeném Československu zatčení a uvěznění, když si z třináctiletého trestu odpykal téměř sedm let a byl propuštěn na amnestii v roce 1960.

Základním výchozím pramenem se stala Vochočova osobní zpráva o jeho činnosti v Marseille od května 1938 do března 1941, napsaná na podzim téhož roku a adresovaná čs. exilové vládě v Londýně. Aby však mohl tuto jeho životní etapu adekvátně vysvětlit a analyzovat, využil i dalších archivních pramenů různé provenience a musel prostudovat odbornou i memoárovou literaturu, která se mnohdy dotýkala daného tématu jen okrajově. Snad mohl Hájek podrobněji rozebrat použité prameny a literaturu z hlediska výpovědní hodnoty, vnitřní a vnější kritiky, a nejen nabídnout stručnou obsahovou charakteristiku. Domnívám se, že by totiž více vynikl autorův přínos pro poznání osudů V. Vochoče i celé problematiky.

První kapitola a její jednotlivé části zachycují kořeny rodinných tradic na příkladech vlasteneckých a politických aktivit předků, které významně formovaly budoucí profil života V. Vochoče. Následující kapitolka sleduje Vochočovu kariéru na čs. ministerstvu zahraničních věcí i její problémy až do doby, kdy byl jmenován konzulem v Marseille a Monaku a funkce se ujal počátkem května 1938.

Třetí kapitola pak vskutku tvoří nejpřínosnější část, protože právě na základě různých pramenů i memoárů rekonstruuje do detailů jak činnost Vochoče, tak jeho spolupracovníků na konzulátu, který byl jen s přimhouřenými zraky trpěn Francouzi. Snad jen drobnou poznámku k části, kde autor píše o Vochočových problémech, které se projevíly po příchodu por. Veverky na konzulát (s. 36). Vyvozuje totiž, že Veverkovy intriky souvisely s názorem čs. důstojní-

ků o potřebě zavést v osvobozené republice vojenskou diktaturu, který vyjadřoval jejich odpor vůči politikům a diplomatům. Takový názor se objevil záhy po okupaci a možná již na podzim 1938, ale postupem doby a vývoje války se měnil a ztrácel původní razanci. Autor tady odkazuje na práci J. Křena z roku 1969 a domnívám se, že dnes již je pohled historiků na tento problém poněkud jiný.

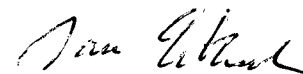
Jak erudovaně dokládá A. Hájek, dařilo se přes mnohé různorodé překážky se pracovníkům konzulátu zajišťovat právní ochranu čs. státních příslušníků, zařizovat povolení k opuštění Francie, dohlížet na průběh evakuace. V této souvislosti je třeba také zmínit význam dalšího bodu jihozápadní výspy Evropy a to Lisabonu, kudy mělo projít do exilu v zámoří, jak píše Hájek, kolem tisíce Čechoslováků. Nemalý problém působila konzulátu snaha pomáhat také německým a rakouským politickým uprchlíkům, ale pomoc se podařila a Vochoč zařídil odchod řadě bývalých politiků, spisovatelů, umělců a intelektuálů (viz s. 66-68).

Neobyčejně zajímavý je exkurz na téma: sociální podpora čs. příslušníků ve Francii, který zachycuje různé aspekty pomoci, kupř. i komunistům, bývalým interbrigadistům ze španělské občanské války.

Celou práci uzavírá kapitola Po válce, shrnující svízelná až bolestná poválečná desetiletí života V. Vochoče, o nichž již byla v posudku zmínka. V části obrazové přílohy je řada velmi zajímavých fotografií, které vhodně doplňují text.

Závěr: Diplomová práce Bc. Adama Hájka splňuje požadavky tohoto druhu závěrečných vysokoškolských prací, a proto doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby.

V Praze dne 1. září 2008

PhDr. Jan Gebhart, CSc.

Historický ústav AV ČR v. v. i.